

ความขัดแย้งทางความคิดกับประชาธิปไตยในสังคมไทย

Thai Democratic Thought and Conflict

ปริศนา เพชรบูรณ์*

สาขาวิชาศึกษาทั่วไป (สังคมศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

833 ถนนพระราม 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

Prisana Phetcharaburanin*

Department of General Education (Social Education), Pathumwan Institute of Technology

833 Rama I Road, Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330, THAILAND.

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสังคมไทยเกิดการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มต่างๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน จากความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยที่มากขึ้น การขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างกัน การขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ข้อมูล สื่ออย่างเท่าเทียมกัน การเข้าใจในประชาธิปไตยอย่างไม่ถูกต้อง หรือการขาดบรรทัดฐานหรือเส้นแบ่งที่ชัดเจนของอำนาจนิติบัญญัติ ตุลาการ และบริหาร เป็นต้น เหล่านี้ล้วนทำให้คนในสังคมไทยเกิดการแบ่งกลุ่มและผลักดันคนเห็นต่างไปอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้เกิดประชาธิปไตยแบบเมือง และประชาธิปไตยแบบชนบทขึ้นที่เรียกว่า สองนคราประชาธิปไตย ที่อยู่ควบคู่กับสังคมไทย อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวจะดีขึ้นได้ หากมีการให้การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้คนในสังคมไทยเกิดสติ ใช้สติในการพิจารณาสิ่งต่างๆ รู้เท่าทัน ปลูกฝังให้เกิดประชาธิปไตยในจิตใจของทุกคน ซึ่งจะทำให้สังคมไทยสามารถประสานอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและมีการร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: สังคมไทย, ความคิดที่แตกต่าง, ประชาธิปไตย, ความขัดแย้ง

Abstract

Due to the different political opinions, the conflict of interests and the lack of the opportunity in access to information, democracy misunderstanding and inequality and of the clear separation of powers of the legislative, the judiciary and the executive, Thailand were clearly divided into different groups. These problems lead to the theory of Two Cities of Democracy, rural area and urban area. However, these problems can be solved by giving the educational equity to support the mindful of thoughts and to

understand how to keep consciousness. In addition, the democracy in the minds can help all people coordinate their Thai society peacefully and can solve Thai political conflict in the long term.

Keywords: Thai society, different opinions, democracy, conflict

1. บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีความเห็นต่างทางความคิดค่อนข้างมากโดยเฉพาะความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องทางการเมืองที่มีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มก้อนและสีต่างๆ อย่างชัดเจนซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีแนวคิดและแนวทางการเมืองสนับสนุนอุดมการณ์ความเชื่อของตนเอง

ทว่าความแตกต่างทางความคิดและความเห็นดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความต้องการทางการเมืองที่แตกต่างกัน ประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากว่าสมัยก่อนมาก ส่งผลให้การรวมกลุ่มก้อนทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น หรือบทบาททางการเมืองสามารถทำได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้นนั่นเอง อย่างไรก็ตามปัญหาความแตกต่างทางความคิดจะไม่เกิดถ้าต่างฝ่ายต่างยอมรับและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในบทความนี้กล่าวถึงแนวคิดที่อธิบายสาเหตุและปัจจัยของความขัดแย้งทางความคิดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งนี้

2. ความคิดทางการเมืองและความขัดแย้ง

เมื่อกล่าวถึงความคิด ย่อมหมายถึงกิจกรรมทางจิตใจหรือปัญญาซึ่งสัมพันธ์กับจิตสำนึกของแต่ละคน อีกทั้งยังอาจหมายถึงกระบวนการคิดหรือลำดับการคิดซึ่งย่อมมีหลากหลายและแตกต่างกันไปตามตัวบุคคล [1] ความคิดนั้นถือเป็นหลักพื้นฐานที่รองรับการกระทำและปฏิกิริยาของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การคิดช่วยให้มนุษย์เข้าใจโลกและมีรูปแบบชีวิตที่ต่างกันได้ รวมถึงนำเสนอสิ่งต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับความต้องการ ความปรารถนา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชีวิตของเขาได้ ความคิดเห็นทางการเมือง เป็นความเข้าใจในการเมืองของบุคคลหนึ่งหรือหลายคน และได้แสดงออกมาเพื่อทำความเข้าใจว่าสิ่งๆ นั้นคืออะไร และควรเป็นไปอย่างไร และความขัดแย้งของสังคมไทยในปัจจุบันก็มีต้นเหตุมาจากความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันนั่นเอง ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ความคิดทางการเมืองของคนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันเกิดจากการที่ทฤษฎีทางการเมืองมีอยู่มากมาย ไม่มีความชัดเจนเป็นอันหนึ่งอันเดียว เมื่อต่างฝ่ายต่างมองกันไปคนละทฤษฎีจึงทำให้เชื่อว่าสิ่งที่ตนเชื่อและกระทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ถูกอีกฝ่ายเชื่อหรือกระทำอีกอย่างที่ยากขัดแย้งกับฝ่ายตนกลับกลายเป็นสิ่งที่ผิด และจากที่ประชาชนชาวไทยได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังและกว้างขวางขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เห็นความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองที่ชัดเจนและรุนแรงมาก ซึ่งสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างแนวคิดทางการเมืองนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้ [2]

- 1) ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ (Interest Conflict)

ความขัดแย้งลักษณะนี้มักเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำและความไม่สอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบของข้าราชการส่วนต่างๆ หรือกลุ่มคนต่างๆ และจากผลประโยชน์ทับซ้อน จากการเมืองระดับชาติแทรกแซงการเมืองระดับท้องถิ่น

2) ความขัดแย้งด้านข้อมูล (Data Conflict) มีการรับรู้และเข้าใจต่อเอกสารไม่ตรงกัน โดยผู้รับข่าวสารต่างได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพียงฝ่ายตน โดยไม่ทราบว่าเป็นจริงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร อีกทั้งในบางกรณีอาจเกิดจากระบบการสื่อสารและภาษาที่มีปัญหา ทำให้การรับข่าวสารผิดพลาดและคลาดเคลื่อนจนเกิดความขัดแย้งกันขึ้นมาได้

3) ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) ตัวอย่างที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนคือ ความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนกับภาครัฐ หลายครั้งที่ความขัดแย้งเกิดจากการเสียโอกาสของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมเฉพาะของตนเองไม่มีอำนาจต่อรองกับภาครัฐต่อนโยบายต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมถึงการสูญเสียโอกาสการเข้าถึงสื่อและโอกาสของการเรียนรู้ ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ง่าย

4) ความขัดแย้งด้านค่านิยม และการให้คุณค่า (Value Conflict) ความขัดแย้งหลายๆ ครั้งมาจากความอคติต่อกันและการยึดมั่นถือมั่นในความคิดของตนทำให้เกิดการตีคุณค่าของคนกลุ่มต่างๆหรือชาติพันธุ์ต่างๆ มองว่ามูลค่าทางความคิด มูลค่าทางสังคม หรือแม้แต่มูลค่าชีวิตของบุคคลหนึ่งไม่เท่ากับอีกบุคคลหนึ่ง จนในบางกรณีส่งผลให้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งที่รุนแรงได้

5) ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict) ความขัดแย้งในลักษณะนี้เป็นความขัดแย้งในระดับโครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสมัยก่อนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นแบบเครือญาติที่ยึดโยงความรู้สึกที่สามารถลดอคติที่มีต่อกันลงได้ แม้จะมีความคิดที่แตกต่างกัน แต่ปัจจุบันความสัมพันธ์ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนไป ความคิดที่แตกต่างทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกันอย่างง่ายดาย

จากสาเหตุของความขัดแย้งที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อเรียบเรียงปัจจัยต่างๆ ที่มีอยู่ในบริบทของสังคมไทยแล้ว สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองในสังคมไทยนั้นเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยทางด้านความรู้ในเรื่องประชาธิปไตยที่ยังมีความสับสนในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยค่อนข้างมาก ต่างฝ่ายต่างตีความหมายระบอบประชาธิปไตยมักเข้าข้างตามแนวคิดของตนเอง ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เพราะการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการสอดแทรกเรื่องประชาธิปไตยอยู่น้อยมาก โดยเด็กไทยหลายคนรู้ว่าการเลือกตั้งคือหนทางสู่ประชาธิปไตย แต่กลับไม่ทราบถึงคุณค่า ประโยชน์ และองค์ประกอบของประชาธิปไตยเท่าที่ควร

2) ปัจจัยทางด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวย หรือแม้แต่ในเรื่องโอกาสทางสังคม ปัญหาเหล่านี้ทำให้กลุ่มคนในสังคมซึ่งอาจเป็นผู้ที่เป็นเสมือนฐานของความเหลื่อมล้ำ ผลักดันกลุ่มคนที่อยู่สถานะเหนือกว่าตน ไปอยู่อีกข้างหนึ่ง ปัจจัย

ดังกล่าวอาจทำให้คนที่เป็กลางหรือคนที่ไม่มีความคิดจะเข้ามาข้องเกี่ยวกับการเมืองถูกผลักไปอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้

3) การเมืองภาคพลเมืองของไทยก้าวเดินอย่างรวดเร็วทำให้มีการเรียกร่องสิทธิเกินขอบเขต เกิดกฎหมายเหนือกฎหมาย ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแต่ผิดกฎหมายขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองมีสาเหตุที่ซับซ้อนและมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน ทำให้แนวความคิดทางการเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของระบอบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันสุดขั้ว จนเป็นที่มาของทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย [3] ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยังคงเป็นที่ถกเถียงกัน ในหมู่นักวิชาการจวบจนถึงปัจจุบัน

3. ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย

ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยเป็นทฤษฎีที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายสังคมการเมืองของประเทศไทย ที่มีประชาธิปไตย 2 แบบ คือ ประชาธิปไตยแบบคนเมือง และประชาธิปไตยแบบคนชนบท กล่าวคือ การเมืองเปรียบเทียบมี 2 นักปราชญ์ 2 นคร หรือ 2 ประเทศ โดย เมืองที่ 1 คือ เมืองที่คนชนชั้นกลางมีการศึกษาค่อนข้างสูง เมืองที่ 2 คือ ชนบทหรือต่างจังหวัด ซึ่งหมายถึงกลุ่มชาวนา หรือเกษตรกร ที่มีการศึกษาไม่สูงนัก ซึ่งคนทั้งสองเมืองมีการมองประชาธิปไตยแตกต่างกัน รวมถึงการคาดหวังต่อประชาธิปไตยไม่เหมือนกัน ต้องการนโยบายและนักการเมืองแตกต่างกัน ทฤษฎีสองนครา ไม่ได้มองว่าฝ่ายไหนคิดดูระหว่างคนเมืองหรือชนบทที่ หากแต่มองว่า ต่างฝ่ายต่างถูกกันคนละแบบ แต่ทางออกคือการปรองดองกัน [4]

การเมืองของไทยจึงมีลักษณะที่เป็น ทวิลักษณ์ (dualism) คือภาวะที่มีความแตกต่างกันมากดำรงอยู่คู่กัน กล่าวคือ การที่คนเมืองและคนชั้นกลางมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องการมีส่วนร่วมมากขึ้น มีเสรีภาพทางการเมืองและระบบประชาธิปไตยมีมากขึ้นเพื่อรองรับระบบธุรกิจที่เป็นตลาดเสรี แต่ในส่วนของเกษตรกรประชาชนในชนบทที่ในทฤษฎีนี้กล่าวว่ามีการกดขี่การเมืองแบบประชาธิปไตยแบบอุปถัมภ์ จึงเกิดการขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ฝ่ายชนบทและฝ่ายเมือง มีการคาดหวังต่อนักการเมืองต่างกัน ทำให้เกิดปรากฏการณ์ คนชนบทตั้งรัฐบาลแต่คนเมืองกลับล้มรัฐบาล [5] ซึ่งอธิบายได้ว่า คนชนบทจำนวนมากเป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองและมีความสำคัญในการเลือกรัฐบาล แต่เมื่อรัฐบาลไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานประชาธิปไตยของคนชั้นกลางในเมือง คนชั้นกลางในเมืองจึงออกมาต่อต้านอันนำไปสู่การล้มรัฐบาล กลายจุดเริ่มต้นของวังวนปัญหาในเรื่องของประชาธิปไตยของประเทศไทย หนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือการปฏิรูปการเมือง เศรษฐกิจ ที่ทำให้ชนชั้นกลางไม่ได้เป็นเพียงฐานนโยบายแต่หากยังเป็นฐานเสียงของพรรคการเมืองเดียว และทำให้คนชนบทไม่เป็นเพียงแค่ฐานเสียงแต่หากเป็นฐานนโยบายด้วยเช่นกัน

ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยนี้เป็นที่ถกเถียงกัน ในหมู่นักวิชาการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของวิจรรณญาณของคนชนบทต่อกระบวนการประชาธิปไตย แต่กระนั้นทฤษฎีดังกล่าวยังมีผู้สนับสนุนและเชื่อว่าสามารถใช้อธิบายประชาธิปไตยของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

4. ทฤษฎีเกม

กรอบของทฤษฎีเกม (Game Theory) [6] ที่อธิบายความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองของไทยจะต้องเข้าใจในความขัดแย้งพื้นฐานเพื่อใช้ในการเล่นเกมภายใต้ระบอบประชาธิปไตยไทยโดยทฤษฎีเกมประกอบไปด้วยผู้เล่น 2 ฝ่าย กลยุทธ์และผลลัพธ์ ทั้งนี้ทฤษฎีเกมมองว่าเมื่อมีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงขึ้นแนวทางที่จะยุติความขัดแย้งจะเกิดขึ้นได้สองแนวทางเท่านั้น ทางแรกคือผลรวมเท่ากับศูนย์ หรือ Zero – sum Game คือ มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ทั้งหมดและอีกฝ่ายก็จะเสียประโยชน์ทั้งหมด อีกทางหนึ่งคือ ผลรวมไม่เท่ากับศูนย์ คือ แต่ละฝ่ายต่างได้รับประโยชน์โดยทั้งสองฝ่ายเข้ามาประนีประนอมหาทางออกร่วมกันเพื่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติน้อยที่สุด ซึ่งวิธีนี้ทำให้ไม่สามารถคาดเดาผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับชัดเจน ทั้งนี้หากจะมองเพื่อหาคำตอบจากทฤษฎีเกมจะต้องผ่านการประเมินกำลังของผู้เล่นแต่ละฝ่ายผ่านการวิเคราะห์ SWOT ของแต่ละฝ่าย ซึ่งก็ยังไม่สามารถให้ได้ผลลัพธ์ที่ชัดเจน

5. ประชาธิปไตย

เมื่อก้าวถึงทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยไปแล้วคงจะหลีกเลี่ยงมิกล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตยไม่ได้ คำว่าประชาธิปไตย หรือ Democracy นั้นมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำ คือคำว่า Demos แปลว่าประชาชน และ Kratein แปลว่าปกครอง เมื่อรวมกันจึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชนนั่นเอง [7]

โดยในแง่ของรัฐศาสตร์นั้นระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ทั้งนี้ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหรือกติกาหลักที่เป็นแนวทางการใช้อำนาจปกครองประชาชนโดยรัฐ แต่ไม่ว่าทุกประเทศที่มีรัฐธรรมนูญจะถือเป็นประชาธิปไตยได้ ต้องดูด้วยว่าประเทศนั้นๆ มีรัฐบาล การเลือกตั้งและการปกครองมาจากประชาชนโดยเสียงข้างมากหรือไม่ซึ่งถือเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะเป็นการปกครองโดยเสียงข้างมากก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่า หากรัฐบาลหรือคณะบุคคลที่มาจากเสียงข้างมากจะสามารถออกกฎหมาย นโยบายหรือตัดสินใจใดๆ ได้โดยไม่สนใจเสียงข้างน้อย เนื่องจากโดยหลักของประชาธิปไตยที่ปกครองโดยเสียงข้างมากจะต้องมีการเคารพเสียงข้างน้อย จะละเมิดหรือก้าวท้าวสิทธิเสียงข้างน้อยโดยใช้กฎหมายไม่ได้ ซึ่งถือเป็นหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การจะอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้องอันดับแรกจะต้องเคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล โดยการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อหาเหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริงเพื่อให้ระบบประชาธิปไตยดำเนินไปได้ด้วยดี ต่อมาต้องรู้จักประนีประนอม รู้จักแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี ไม่นิยมความรุนแรง ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นไม่ยึดมั่นถือมั่นเอาความคิดเห็นของตนโดยไม่ผ่อนปรนแก้ไขใดๆ อันดับสามต้องมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายไม่ยอมให้ใครมาละเมิดตามอำเภอใจเพื่อคงความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายไว้ แต่หากเมื่อใดเห็นว่ากฎหมายนั้นไม่เป็นธรรมก็หาทางเรียกร้องให้เกิดการแก้ไข แต่มิใช่การฝ่าฝืนหรือไม่ยอมรับกฎหมาย นอกจากนี้ การใช้สิทธิเสรีภาพเกิดขอบเขต ละเมิด หรือก้าวท้าวในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นจะกระทำไม่ได้ ทำให้เกิดความไม่สงบ

ในสังคม และถือว่าไม่ใช่สังคมประชาธิปไตย หากเป็นสังคมอนาธิปไตย ที่ถือว่าไม่มีรัฐบาลไม่มีกฎหมาย และไม่
มีระเบียบวินัยในสังคมโดยสิ้นเชิง อันตบสุดท้าย ทุกคนควรมีส่วนรับผิดชอบร่วมกันเนื่องจากทุกคนเป็นเจ้าของ
ประเทศและประเทศเป็นของทุกคน [8]

6. แนวทางลดความขัดแย้งในสังคมไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยนี้มีความซับซ้อนและมีสาเหตุมาจาก
หลากหลายปัจจัยด้วยกัน การแก้ไขปัญหาก็มีหลากหลายวิธีเช่นกัน

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช [9] เคยกล่าวไว้ว่า สติ เป็นสิ่งสำคัญและควรรักษาที่สุดในการแก้ปัญหาทาง
การเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยสติจะช่วยเลียงความโกรธ เคียดแค้น ที่มีต่อฝ่ายตรงข้ามและหลีกเลี่ยง
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างเช่นการคำทอที่รุนแรง นอกจากนี้ท่านยังกล่าวว่า การขาดสติเพียงข้างหรือฝ่ายใด
ฝ่ายเดียวนั้นไม่รุนแรงเท่ากับการขาดสติพร้อมกันทุกฝ่าย เพราะหากเป็นเช่นนั้นประชาธิปไตยก็มีอายุอยู่ได้ เพราะ
เมื่อการตัดสินใจต่างๆ จะถูกอารมณ์และความรู้สึกครอบงำแทนความคิดวิเคราะห์แล้ว ทำให้ในตอนท้ายที่สุดจะ
ไม่มีประชาธิปไตยอีกต่อไป

ทว่าการจะทำให้คนมีสติได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาการศึกษาหรือการพัฒนาคนในสังคมไทยทุกคนอย่าง
เท่าเทียมกัน โดยจะต้องมุ่งที่จะสร้างประชาธิปไตยในจิตใจของประชาชนให้เกิดขึ้นมา นอกจากนี้ การศึกษายัง
สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนเมืองและคนชนบท เพิ่มโอกาสในการพัฒนาตนเองและเพิ่มโอกาสใน
การเข้าถึงสิทธิต่างๆ ยิ่งพัฒนาการศึกษาได้เร็วเท่าไร มุมมองประชาธิปไตยก็จะเปลี่ยนไปมากขึ้นอย่างทั่วถึงทั้ง
ประเทศโดยไม่แบ่งแยกเป็น 2 แนวทาง ดังนั้นการลงทุนทางการศึกษาถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด และการศึกษาดังกล่าว
ไม่ควรเป็นการศึกษาแต่เพียงการท่องจำตำรา แต่ต้องเป็นการศึกษาที่ฝึกให้เยาวชนรู้จักคิดวิเคราะห์ เข้าใจ
ถึงวัตถุประสงค์และข้อดีข้อเสียของเรื่องราวที่ดี และที่สำคัญการศึกษาคควรดำเนินไปทั้งสองด้าน กล่าวคือ
นอกเหนือจากให้เด็กรับรู้เนื้อหาจากที่ครูสอนแล้ว เด็กต้องสามารถยกมือตอบหรือออกความเห็นต่อเนื้อหาที่ตน
เรียนได้ด้วย ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้คือการปูพื้นฐานประชาธิปไตยแบบหนึ่งเช่นกัน

เมื่อกล่าวถึงประชาธิปไตยในจิตใจนั้น คือบุคคลที่มีประชาธิปไตยอยู่ในจิตสำนึกของตนเอง โดยมี
ลักษณะดังต่อไปนี้ [10]

ประการที่ 1 จะต้องเป็นคนหนักแน่นมีความคิดวิเคราะห์ในการรับฟังข่าวสาร นักประชาธิปไตยจะเชื่อ
หรือเห็นดีเห็นงามไปกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ต่อเมื่อเขาได้เห็นด้วยตาของตนเองและได้พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างถ่องแท้
แล้วเท่านั้น

ประการที่ 2 การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น โดยได้ตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนมีดีเลวปะปนกันไป จึงไม่จ้องจับผิด
ไม่คิดร้ายต่อกัน เพื่อให้การทำงานสามารถประสานร่วมมือกันได้สำเร็จ

ประการที่ 3 การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น รวมถึงความคิดเห็นที่เห็นต่างจากความคิดของตนเอง

ประการที่ 4 การรู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย ไม่กลัวที่จะเสียหน้ามากกว่าเสียชื่อ รู้จักลิ้มความบาดหมางและ รอยร้าว และจับมือร่วมกันทำงานได้

วิธีการดังกล่าวคือการแก้ไขปัญหามาระยะยาว แต่ในระยะสั้นนั้นต้องเริ่มจากการหาเป้าหมายที่เป็น ผลประโยชน์ร่วมกันของทุกกลุ่มเป็นก้าวแรกที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา และการใช้บทบาทของผู้นำชุมชนใน ระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่พึงประสงค์ตามแนวทางสันติ ทั้งนี้ทุกฝ่ายควรนำประวัติศาสตร์ความรุนแรงทางการเมืองที่ผ่านมา เป็นกรณีศึกษาให้ประเทศชาติต้องประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรงเฉกเช่นในอดีตอีก

7. บทสรุป

ความคิดเห็นที่แตกต่างหรือความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน จะเห็นว่า สาเหตุหลักๆ มาจากความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมไทย ที่มีผลให้ความต้องการ ความปรารถนา ต่อนโยบายโดยเฉพาะ นโยบายประชานิยมที่คนชนบทต้องการ แต่คนเมืองไม่ต้องการ ความต้องการในนักการเมือง พรรคการเมือง แตกต่างกัน การเข้าถึงโอกาสต่างๆ ไม่เท่ากัน ทั้งการศึกษา ข้อมูล สื่อ อีกทั้งความไม่เป็นกลางของสื่อ หรือกลุ่ม คนในสังคม การขาดสติที่จะรู้เท่าทัน ขาดซึ่งการมองประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว ทำให้ขาดการให้อภัย ขาดการยอมรับความเห็นที่ต่างกัน ฉะนั้น ถ้าสามารถลดความเหลื่อมล้ำ ความแตกต่างดังกล่าว ด้วยการสร้างจิตสำนึกในประชาธิปไตย สร้างการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้คนเกิดสติ มีการมองประชาธิปไตยไปในทิศทางเดียวกัน และยอมรับ ให้อภัย เพื่อประโยชน์ของประเทศได้ ความขัดแย้งก็จะบรรเทาเบาบางลงจนหมดไปในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ราชบัณฑิตยสถาน. (2542) พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ.
- [2] สุพัตรา จิตตเสถียร. การแก้ไขปัญหามารวมกันทางการเมืองของไทย: พบทางตันจริงหรือ?. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2553. [Online]. Available: www.kpi.ac.th/kpith/pdf/วารสาร/53/01/53-01_03.การแก้ไขปัญหามารวมกันทางการเมืองไทย-ดร.สุพัตรา.pdf [January 21, 2014].
- [3] เกษียร เตชะพีระ. (2549). “สิ่งที่เรียกว่าสองนคราประชาธิปไตย”. มติชนรายวัน. 13 มกราคม 2549 ปีที่ 29 ฉบับที่ 10170.
- [4] ศูนย์ข่าวอาร์เอสยูนิวส์. (2555). สองนคราประชาธิปไตย ทฤษฎีที่ไม่เคยเก่าในสังคมไทย. Internet: <http://www.rsunews.net/index.php/news/detail/680> [January 21, 2014].
- [5] คุณฤดี คงสุวรรณ. พัฒนาการสังคมไทย. Internet: <http://www.baanjommyut.com> [January 21, 2014].

- [6] เฉลิมพล ไวทยางกูร. ความขัดแย้งทางการเมืองกับทางออกของประเทศ. Internet: <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/reader-opinion/20140130/559823/ความขัดแย้งทางการเมือง-กับทางออกของประเทศ.html> [April 14, 2014].
- [7] Michael W. Howard. (2002). Theories of Democracy: A Critical Introduction. Frank Cunningham Routledge Contemporary Political Philosophy New York: Routledge.
- [8] Sasin Ditsawanon. (2011). Problems of Confidence in Democracy. Faculty of Political Science: Chulalongkorn University.
- [9] สยามรัฐออนไลน์ (2556). สังคมประชาธิปไตยต้องใช้สติ. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. Internet: <http://www.siamrath.co.th/web/?q=สังคมประชาธิปไตยต้องใช้สติ-0> [January 21, 2014].
- [10] กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยในจิตใจ. Internet: <http://th.wikisource.org/wiki/ประชาธิปไตยของชาวบ้าน> [January 21, 2014].

ประวัติผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริศนา เพชรบูรณ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศษ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาโท Ms.Ed. (Educational Management) Central Luzon State University ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปฐมวัน

งานวิจัยที่สนใจ: การศึกษาผลกระทบทางด้านสังคม